

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قال الله تبارك و تعالی:

﴿قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا﴾

سوره مبارکه شمس، آیه ۹

امام خامنه‌ای مدظله‌العالی:

درس خواندن و تهذیب اخلاق و هوشیاری سیاسی همراه با تلاش‌های انقلابی،
وظائفی هستند که دختران و پسران این نسل باید آنها را هرگز فراموش نکنند. ۱۳۹۸/۹/۲۴

عنوان:

آیه‌ای اعجاب برانگیز درباره نماز شب

شناسنامه مطلب	
t-129	کد مطلب
تزکیه‌ای / تقوای عمومی / ورود به آستان بندگی / مستحبات	رده
مستحبات، نماز شب، نافله شب، سحرخیزی، علامه طباطبایی (ره)	برچسب
	توضیحات

پایگاه تزکیه‌ای، علمی، بصیرتی و مهارتی نُمُو

nomov.ir

قال الله تبارک و تعالی:

﴿ تَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا

وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿

سوره سجده، آیه ۱۶ و ۱۷

ترجمه:

پهلوهایشان را از رختخواب‌ها دور می‌کنند، پروردگارشان را با بیم و امید می‌خوانند، و از آنچه روزیشان کردیم انفاق می‌کنند. هیچ کس نداند به سزای آن عملها که می‌کرده‌اند چه مسرتها برای ایشان نهان کرده‌اند

توضیح:

حضرت امام صادق (علیه السلام) در تفسیر این آیه شریفه فرمود:

«مَا مِنْ حَسَنَةٍ يَعْمَلُهَا الْعَبْدُ إِلَّا وَلَهَا ثَوَابٌ مُبِينٌ فِي الْقُرْآنِ إِلَّا صَلَاةَ اللَّيْلِ

فَإِنَّ اللَّهَ لَمُبِينٌ ثَوَابِهَا الْعِظَمُ خَطَرِهَا عِنْدَهُ فَقَالَ فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ»^۱

هیچ کاری نیکی نیست جز آنکه پاداشش در قرآن بیان شده است مگر نماز شب که خداوند به خاطر عظمت شان آن ثوابش را بر ملا نکرده و فرموده است: فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ.

علامه طباطبایی (ره) می‌فرماید:

«آیه معرف مؤمنین است از نظر اعمالشان، هم چنان که آیه قبلی معرف ایشان بود از نظر اوصاف. و بنابر این جمله "تَجَافَى جُنُوبَهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ"، با در نظر گرفتن اینکه "تجافی" به معنای اجتناب و دوری است، و "جنوب" جمع جنب به معنی پهلو است و "مضاجع" جمع مضجع به معنای رختخواب و محل استراحت است، کنایه می‌شود از اینکه مؤمنین خواب خود را ترك می‌کنند، و به عبادت خدا می‌پردازند.

"يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَ طَمَعًا" - این جمله حال از ضمیر در "جنوبهم" است، و مراد این است که از بستر دوری می‌کنند، در حالی که مشغول به دعای پروردگارشانند، در دل شب، آن هنگامی که چشمها به خواب و بدنها بی حرکت افتاده، خدا را می‌خوانند، اما نه تنها از خوف، تا نومی‌دی از رحمت خدا بر آنان مسلط شود، و نه تنها به طمع رحمت، تا از غضب و مکر خدا ایمن باشند، بلکه هم از ترس و هم به طمع، او را می‌خوانند، و در دعای خود ادب عبودیت را بیشتر رعایت می‌کنند، تا در خواست آن حوائجی که هدایت برای آدمی پدید می‌آورد، و این تجافی از بستر و دعا، با نوافل شبانه و نماز شب، منطبق است.

"وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ" - این جمله يك عمل دیگری از مؤمنین واقعی را یادآور شده، و آن این است که برای خدا و در راه او انفاق می‌کنند.

"فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ" این جمله تفریع اوصاف و اعمالی است که مؤمنین دارند، می‌فرماید: به خاطر آن اوصاف و اعمالی که دارند خداوند چنین ثوابی برایشان فراهم کرده.

در این جمله کلمه "نفس" که نکره است و در سیاق نفی قرار گرفته عمومیت را می‌رساند، یعنی هیچ کس نمی‌داند، و اگر کلمه "قرّة" را اضافه به کلمه "اعین" کرده، نه به "اعینهم"، برای این است که بفهماند آن نعمت‌ها آن قدر بزرگ و خیره‌کننده است، که تنها يك چشم و دو چشم از دیدنش روشن نمی‌شود، بلکه هر صاحب چشمی که آن را ببیند چشمش روشن می‌گردد.

و معنایش این است که هیچ نفسی از نفوس بشر نمی‌داند که خدا چه نعمتهایی که مایه روشنی دیده هر صاحب دیده‌ای است در قبال اعمال نیکی که در دنیا کردند پنهان نموده، و این ندانستنشان به خاطر این است که آن نعمت‌ها ما فوق علم و تصور ایشان است.»^۱